

Yttrande 2016-08-01

Dnr A2016/013071

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss: Nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga
(dnr A2016/013071)

Sammanfattning:

Gullspångs kommun är överens om att schabloniserade bidrag är bra och vi framhåller vikten av att använda skattepengar på ett så effektivt sätt som möjligt. Schablonersättning ger förutsättningar för god likabehandling av alla barn men måste då följas upp av en redovisning för att undvika att delar av schablonen går till annat, tex egen vinst.

Vidare anser vi att schablonen behöver differentieras ytterligare utifrån ålder, så att man tar mer hänsyn till de kommuner som tar emot de allra yngsta barnen. De yngsta barnen har ett större vårdbehov, större behov av nära relationer och kostar således mera.

Däremot vill vi understryka att förslaget på 1350 kr är alldeles för lågt. Det är ca 30 % lägre än tidigare och självklart innebär det att vi då måste minska våra utgifter med 30%. De föreslagna ersättningsnivåerna innebär att trygghet och kvalitet i mottagandet inte längre kommer att kunna upprätthållas då vi i första hand måste spara ned på personal. Ersättningsnivåerna borde därför rimligen ligga på minst 1 900 kr/dygn för ensamkommande barnplacerade på HVB (hem för vård och boende) och som är under 18 år.

Gullspångs kommun vill påpeka att det föreslagna schablonbeloppet på 52 tkr inte bedöms täcka de faktiska kostnader som kommunen har. Även förslaget att behålla schablonersättningen 30tkr som avser särskilt förordnad vårdnadshavare och särskilda kostnader inom socialtjänsten är alldeles för lågt, eftersom vi tar emot barn mellan 12-14 år så kan de, som får PUT (permanent uppehållstillstånd) finnas kvar inom verksamheten under många år.

Gullspångs kommun vill även påvisa att ungdomar över 18 år ofta är i behov av insatser. Vår erfarenhet är att behovet kvarstår även efter 18-årsdagen. Att vara en ung vuxen i Sverige utan föräldrar, anhöriga eller andra vuxna förebilder är mycket svårt. Även svenska ungdomar som är placerade får i regel fortsatt stöd i form av placering fram till dess att gymnasieskolan är avklarad för att sedan få hjälp till utslussning.

Vidare anser vi att om ersättningsystemet ändras så behöver det tidigare systemet finnas kvar under en längre omställningsperiod, då ensamkommande barn i Gullspångs kommun finns i verksamheten under lång tid och att ställa om verksamheten tar lång tid.

Bakgrund

Gullspångs kommun har sedan 2009 tagit emot ensamkommande barn. Avtalet idag gäller barn mellan 12-14 år. Idag har vi 76 barn mellan 11-21 år. Huvuddelen av verksamheten för ensamkommande barn är idag placerade på kommunens egna boenden, vilket vi bedömt har bidragit till bättre kvalitet och större långsiktighet i kommunens mottagande av ensamkommande barn.

Gullspångs kommun är stolt över verksamheten vilket också uppmärksammas från flera delar av landet. Kommunen har utvecklat en verksamhet där det har värnats om kvalitet, trygghet och säkerhet i mottagandet av ensamkommande barn och unga. Målet med arbetet med ensamkommande barn och unga är att de ska bli socialt inkluderade i samhället samt bli självförsörjande och självständiga individer. Att mottagandet fungerat så väl beror också mycket på ett gott internt samarbete mellan olika aktörer i kommunen, vi har haft ett samlat stöd kring boende, utbildning, fritid och annat i våra barns vardag. Ensamkommande barn är idag en egen enhet inom kommunen.

Idag ser vi resultat av vårt arbete i form av ungdomar som fullgjort sina gymnasiestudier, har körkort, riktiga sommarjobb och blivit de självförsörjande vuxna vi planerade och arbetade för. En personlig vinst men också en samhällsekonomisk vinst av stora mått utifrån ett mer långsiktigt perspektiv.

Gullspångs kommun menar att de ersättningsnivåerna som föreslås för boendekostnader för ensamkommande barn inte kommer att täcka de faktiska kostnaderna för den vård och omsorg vi är skyldiga att erbjuda enligt SoL

Kommunen har använt alla tilldelade ekonomiska medel för att ge våra barn och ungdomar den kvalitet och den trygghet som vi menar krävs för att de ska få möjlighet att bli vuxna med utbildning och ett arbete- bli självförsörjande. Verksamheten är en egen enhet och har inte gjort något plusresultat utan alla pengar har använts till enheten Ensamkommande barn. Att sänka våra ersättningar kommer att bli ett dräpslag för verksamheten som idag har ett fungerande arbete med goda resultat.

Avsnitt 3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Schablonbeloppet på 52 tkr bedöms inte täcka de faktiska kostnader verksamheten har idag och som föreslås ska inrymmas i beloppet. En utredning kostar idag ca 33tkr. Tolkkostnader ca 19tkr. Transport för barn med personal kostar i snitt ca 3tkr. Gode mäns ersättning är ca 3tkr/ månaden, i snitt 16 månader. Idag överstiger kostnaderna det föreslagna beloppet med 50tkr per barn. Därför menar kommunen att ersättningsnivån måste höjas till 100tkr.

Även förslaget att behålla schablonersättningen 30tkr som avser särskilt förordnad vårdnadshavare och särskilda kostnader inom socialtjänsten är alldeles för lågt. Eftersom vi tar emot barn mellan 12-14 år så kan de som får PUT finnas kvar inom verksamheten upp till 5-6 år.

Detta innebär en kostnad för särskild förordnad vårdnadshavare på mellan 100tkr-205tkr för de barn som har PUT i vår verksamhet. Alltså borde även här ersättningsnivån höjas till minst 100tkr.

Avsnitt 3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Gullspångs kommun anser att schablonersättningen är för låg och att beloppet inte alls står i relation till behov och kostnader. Schablonersättningen ska också täcka kostnader för socialtjänstens arbete för de barn som tillhör enheten. Idag har kommunen fyra stycken socialsekreterare anställda inom enheten samt 50 stycken övrig personal. Med så låg schablonersättning kommer det bli svårt att få en verksamhet som fungerar.

Kvaliteten försämras avsevärt med lägre personaltäthet, mindre stöd till skolarbete, färre gemensamma aktiviteter, och den dagliga kontakten och relationsbyggandet blir lidande. Konsekvensen blir oro både bland personal och ungdomar. Följden av att ha mindre vuxenkontakt och färre aktiviteter innebär att psykisk ohälsa, stress och frustration för ungdomarna ökar. Arbetsmiljön för personal kommer att bli sämre med stora hälsorisker som följd. Socialsekreterarna kommer att få svårt att hinna träffa alla barn regelbundet och rättssäkerheten hotas.

Gullspångs kommun menar också att detta ger återverkningar på skolan och resten av samhället. Kostnaderna för skola och socialtjänst kan komma att öka. Konsekvensen blir förvaring istället för hem, omsorg, trygghet, tillhörighet.

Vi menar att ersättningsnivåerna därför bör ligga på minst 1 900 kr/dygn för ensamkommande barn, placerade på HVB och som är under 18 år.

Avsnitt 3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18–20 år

Gullspångs kommun ifrågasätter förslaget. För de ungdomar som fyllt 18 och som fortfarande söker asyl, blir förändringen mycket stor. Från att ha bedömts vara ett barn så får de helt andra förutsättningar. Vår erfarenhet av ett långsiktigt arbete har gett den goda konsekvensen och vinsten att ungdomar över 18 år getts möjlighet till att fullgöra sina gymnasiestudier och när de fått uppehållstillstånd möjlighet till körkort, riktigt sommarjobb och blivit inkluderade i samhället. Att särskilja barn i kategorin asyl och Put stämmer inte med lika behandlingsprincipen och alla människors lika värde, enligt vår mening.

Gullspångs kommun anser att ungdomar med asyl även fortsättningsvis ska ha möjlighet att få fortsatt vård inom HVB eller stödboende, när de fyller 18 år, om så socialtjänsten bedömer, med ersättning med minst 1000kronor.

Avsnitt 3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18–20 år med uppehållstillstånd

Gullspångs kommun menar att den föreslagna schablonersättningen inte står i relation till behov och kostnader. Åldern 18-21 är en tid som räknas som gymnasietid. Barn i Sverige bor som regel kvar hemma under hela gymnasietiden med all den omsorg och stöd som det innebär. Vår erfarenhet är att det för dessa unga krävs resurser som kan ge relation och trygghet, stötta med läxor och språk, ge möjlighet till fritidssysselsättning, övningsköra, ge kunskap om det svenska samhället.

Gullspångs kommun anser att ungdomar med Put även fortsättningsvis ska ha möjlighet att få fortsatt vård inom HVB eller stödboende, när de fyller 18 år, om så socialtjänsten bedömer, med ersättning med minst 1000kronor.

Avsnitt 3.9 Ikraftträdande m.m

För att klara övergången behövs tid, regeländringar och kunskapsstöd för att genomföra omställningsarbetet. Gullspångs kommun bedömer att omställningsarbetet som innebär uppsägning av personal, lokalförändringar, förändring av arbetssätt tar ansenligt mycket längre tid än fyra månader.

Vi föreslår att ändringar av nytt ersättningssystem bör starta 1 januari 2018 och då gälla de nya barn och unga som placeras. De som redan är i systemet ska omfattas av de gamla reglerna till dess att deras placeringar upphör.

Eftersom de flesta av våra barn finns länge inom vår verksamhet och många av dem kommer redan som 12-14-åringar menar Gullspångs kommun att det är nödvändigt för kommunen att få ersättning utifrån det tidigare systemet fram till januari 2018. Detta utifrån att barnen ofta är mycket unga när de kommer till Gullspångs kommun samt att verksamhet har byggts upp utifrån de stödfunktioner som krävs för att nå målen med godkända betyg och integration i samhället i form av fortsatta studier eller arbete efter avslutat gymnasium.